

Молдованенко А. О.
аспірант кафедри соціальних теорій
Національного університету «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ СОЛІДАРНОСТІ

Розвиток суспільства, його перспективи і благополуччя в значній мірі залежать від згуртованості суспільства та рівня його соціальної солідарності. Тому аналіз соціальної солідарності, основних її рис та перспектив є вкрай важливим. Саме зараз відбувається перехід від органічної солідарності до взаємодії нового типу, де основний ресурс - інформація. Така солідарність виникає не на основі усвідомлення однаковості або залежності у зв'язку з поділом труда, а на тлі усвідомлення спорідненості знаходження в одному співтоваристві. Ключову роль в формуванні такої солідарності грають сучасні соціальні медіа. Вони є важливим інструментом збереження традиційних соціальних зв'язків і формування цілісної громадянської спільноти.

Дослідженням соціальних медіа присвячено праці таких зарубіжних дослідників, як: П. Гіллін, А.Каплан, Є.Морозов, К. Ширки та ін. Дослідженням цієї теми займалися також такі вітчизняні вчені, як: О. Безрук, Ю.Залізник, Б. Ковалевич, Т. Кремень, Д. Яковлев та ін.

Окремі аспекти соціальної солідарності у своїх працях досліджували М. Бреслер, Е. Дюркгейм, М. Казаков, Р. Коллінз, А. Окара та ін. У вітчизняному науковому середовищі цій темі значну увагу приділяють такі вчені, як: В. Горовий, О. Онищенко, Л. Чуприна.

«Соціальна солідарність» - це поняття, яке служить для визначення соціальної єдності, однастайності, взаємозалежності інтересів і спільної відповідальності суспільства, класу або групи. У економічному вимірі **соціальну солідарність можна визначити як «принцип соціального існування, що передбачає об'єднання ресурсів і можливостей суб'єктів для досягнення спільних цілей, при цьому інтереси кожного із суб'єктів знаходяться в рівновазі з інтересами спільності» [2, 238].** Саме тому соціальна солідарність є важливим фактором соціальної стійкості суспільства.

Згідно Дюркгейму існує два типи солідарності: механічна і органічна. Механічна солідарність існує в архаїчних суспільствах, де немає достатнього поділу праці. Така солідарність визначається «аналогічними соціальними функціями, які виконують ці індивіди» [3, 67]. Органічна

солідарність властива розвиненим товариствам, де кожен «індивід виконує специфічну функцію відповідно до поділу праці» [3, 120]. Це породжує співпрацю і кооперацію. Дюркгейм вважав, що провідну роль у формуванні соціальної солідарності грає поділ праці.

А. Окара виділяє такі типи солідарності:

1. Загальнонаціональна солідарність - вона розвивається за допомогою символічного і культурного ряду (гімну, герба та інших символів державності), національної культури.

2. Етнічна, мовна, расова солідарність розвивається за аналогією з загальнонаціональною солідарністю, однак межі спільнот які солідаризуються можуть не збігатися з державними.

3. Локальна, регіональна, солідарність проявляється в таких культурних і політичних аспектах, як: сепаратизм, вимоги до автономії регіону чи зміни територіального устрою країни.

4. Трудова солідарність реалізується у взаємодії працівників, яка спрямована на поліпшення умов праці та збільшення зарплати.

5. Історична солідарність «реалізується в так званій політиці пам'яті, заснованій на ідеологічній інтерпретації історичного процесу і системі уявлень про «загальне минуле» [6].

Крім того, за джерелом походження солідарність поділяють на макросоціальну та мікросоціальну. В першому випадку, в якості її основи виступають макросоціальні ініціативи влади. У другому - соціальна солідарність ґрунтується на локальних зв'язках індивідів. Макросоціальна солідарність - здебільшого штучна і конструється владою. Мікросоціальна солідарність - «природна, так як формується з природного бажання індивіда вижити» [4, 75].

На даному етапі цивілізаційного розвитку велику роль у формуванні соціальної солідарності грають такі сучасні засоби масової комунікації як соціальні медіа. Вони надають можливість усім користувачам мережі Інтернет створювати свої власні медіа канали. Можливості об'єднуватися в співтовариства відкривають для громадян нові можливості для взаємодії і взаємодопомоги. Д. Яковлев звертає увагу на те, що взаємодія в соціальних медіа «фіксує не тільки обмін інформацією, але й призводить до організації спільних дій, що дозволяють партнерам реалізувати деяку спільну для них діяльність» [9]. М. Бреслер відмічає, що однією з простих форм прояву солідарності у соціальних медіа є прохання про репост чи «прохання надати допомогу в пошуку, поширенні або створенні будь-якої інформації, висловити схвалення матеріалу або

фотографії, прокоментувати повідомлення, розмістити на своїй сторінці матеріал передплатника - «друга», а також проголосувати на його прохання» [1, 157]. Важливо, що найчастіше поширення чи схвалення такої інформації проходить не за рахунок її новизни чи актуальності, а за рахунок особистих прохань користувачів соціальних медіа.

Існує багато прикладів, коли саме соціальні медіа ставали саме тим майданчиком де зароджувалась та утворювалась соціальна солідарність. Так, теракти в Парижі 13 листопада 2015 року, в результаті яких загинули 120 чоловік, викликали безпрецедентну реакцію в соціальних медіа. У такому соціальному медіа як «Твіттер» користувачі на знак солідарності с парижанами постили «хештеги»: «Я - Париж», «Париж, ми с тобою», «Я молюся за Париж» та інші. Особливу популярність набрав «хештег» «PorteOuverte». У перекладі з французького це означає «відкриття дверей». Цим «хештегом» небайдужі користувачі соціальних медіа позначали пости про те, що готові прийняти у себе вдома постраждалих від терактів в Парижі. У них люди пропонували нужденним їжу, можливість подзвонити або будь- яку іншу допомогу. Крім того, одразу після терактів такий популярний соціальний медіа-ресурс як «Фейсбук» додав нову функцію - забарвлювання фотографії профілю в кольори французького прапора. Цією функцією «на знак солідарності з французами скористалися мільйони людей по всьому світі» [10]. Крім того, французький художник Жан Жюльєн виклав в соціальних медіа малюнок: Ейфелеву вежу, укладену в символ миру - «Пацифік» і підписав його: «Мир Парижу». «Малюнок миттєво розлетівся по соціальних медіа і став всесвітнім символом підтримки і співчуття постраждалим від терактів: люди репостили його з підписами «Мир Парижу» і «Моліться за Париж». Тільки оригінальні пости в «Твіттері» і «Фейсбуці» художника перепостили понад 42 тис. і 23 тис. відповідно» [10].

Таким чином, соціальні медіа - це сучасний інструмент прояву соціальної солідарності в суспільстві.

Література

1. Бреслер М. Социальная солидарность в информационном обществе [Текст] /Бреслер М. //Евразийский юридический журнал . -2014. - № 2. - С. 178-179
2. Джери Д. Большой толковый социологический словарь // Джери Д., Джери Дж. - М.: АСТ, Вече, 1999. Т. 2 - С. 528
3. Дюркгейм, Э. О разделении общественного труда / Э. Дюркгейм.- М.: Канон, 1996. - 432 с.

4. Казаков М. Социально-коммуникативные основы формирования социальной солидарности в сетевом (со)обществе: дисс. канд. филос. наук, Нижний Новгород - 2014. - С. 18-20
5. Коллінз Р. Програма теорії ритуалу інтеракції // Журнал соціології та соціальної антропології. М.,- 2004. - № 1.
6. Окара А. Социальная солидарность как основа нового «миро-строительного» проекта [Электронный ресурс] // Перспективы. Фонд исторической перспективы. URL: <http://www.perspektivy.info/print.php?ID=51931>
7. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства: [монографія] / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. - К., 2013. - С. 220
8. Чуприна Л. Соціальні мережі як інструмент реалізації громадських ініціатив [Електронний ресурс] - Режим доступу [ЕЕр://пБиуіар^оу.иа/index.php?option=com_content&view=artide&id=1085:sotsialni-merezhi-yak-instmment-realizatsiji-gromadskikh-initsiativ&catid=127&Itemid=460%20](http://pbiu.iar^ou.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1085:sotsialni-merezhi-yak-instrument-realizatsiji-gromadskikh-initsiativ&catid=127&Itemid=460%20)
9. Яковлев Д. Політична інтеракція у сучасній Україні: особливості та складові [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/1657>
10. <http://www.telegraph.co.uk/art/what-to-see/jean-jullien-peace-for-paris-symbol/>